

naprej še tem večje breme naloži, medtem ko je itak že dosedajnim pod bridko stokal.

Žalibog da imamo pri nas mnogo takih varstvenih predstojnikov (Pflegschaftsvorstände), ki iz preterane skrbi ali uslužnosti do svojih varovancev, gospodarstveno slabih kmetov, istim dovoljujejo posojila iz takozvanih depozitnih blagajnic (Depositenkasse) in sicer proti jako visokim obrestim, o čemur se zamore vsakdo prepričati, ako pogleda v zemljiščno knjigo, katera je vsakomur pristopna; najdejo se namreč v njih taka posojila proti 6 in celo proti 10 procentom. Pri ugodnem današnjem položaju denarnih zavodov mora tako visoko obrestovanje hipotekarnih posojil vsakega pravično mislečega in čutečega človeka ogorčiti. Žalostno, toda resnično je dejstvo, da se še najde mnogo takih kmetov, ki neprevidno in nepremišljeno jemljejo posojila na tako visoke, reči smemo o deruške obresti. Ali storijo to iz lastnega nagiba? Ali morebiti manjka pri najetju teh posojil trden temelj pupilarne varnosti? Bog, da ne. Kriva je tem odnošajem edino le kmetova nevednost, neokretnost in — prevelika zaupljivost do njegovih takozvanih svetovalcev, posameznih sebičnih dohtarjev.

Posojila potrebni kmetje, pomislite in osrčujte predstoječe vrste, ako hočete veljati kot varčni, vestni in previdni gospodarji svojega imetja ter skrbni očetje svoje družine! Dajajte svojim pooblaščenecem odločna naročila, da hočete imeti posojila proti kolikor možno najnižjim obrestim in sicer le v tolikošni visočini, kolikor vaše potrebe zahtevajo. Varstvenim predstojnikom pa, ki vam ponujajo denarju iz sirotinske blagajne (Depositenkasse) proti 6 ali še večjim obrestim, se izogibljite kolikor morete!

Konečno vam svetujemo: Osnujte in ustanovite si v vseh trgih, v vseh večjih vaseh in okolica h hranilna in posojilna društva po Raiffeisen-ovem sistemu, kajti njih blagonosno in uspešno delovanje se je dosedaj povsod prav dobro obneslo in dokazalo. Združite se ter si pomagajte medsebojno, ako enega ali drugega doleti nesreča, da zabrede v stisko in silo! Navodilo za ustanovitev Raiffeisen-ovih podružnic vsakomur naših cenjenih naročnikov radi podamo, kateri iste bodisi ustmeno, bodisi pismeno od nas prejeti želi. V poslednjem slučaju se mora priložiti poštna znamka za odgovor. Pravila za take podružnice se dobé tiskane v podobi majhne knjižice v vsaki večji knjigarni, na posebno zahtevanje pa jih tudi mi vsakemu naročniku točno priskrbimo.

Odmevi po celjskih volitvah.

Volitve v celjski okrajni zastop so končane. Reči smemo, da se je pač redkokedaj vršila kaka volitev pod takimi okolščinami, kakor una iz skupine veleposestnikov v okrajni zastop celjski. Le skozi celo vrsto prelomljenih postavnih volilnih določb se je prvakom posrečilo, da so se zdržali nad vodo ter prišli na suho. Pervaki so se pri tej volitvi vseh

zvutih in nesramnih sredstev poslužili, za katere nikoli niso v zadregi, vlada pa je mirno gledala k njihovemu hinavskemu početju, akoravno bi imela pravico ali celo dolžnost med take spletkarije s krepko roko poseči ter vsak nepostavni nedostatek sproti zaprečiti. Že imenik volilcev je bil tako 'čudno' sestavljen, da je koj na prvi pogled vsakdo zamogel njegovo "nezakonstvo" spoznati. Okrajno glavarstvo je n. pr. na dve reklamaciji izdalo dve si naravnost nasprotujoči razsodbi, od katerih je druga prvakom mnogo ugodnejše izšla, ko so se listine od namestništva vrnile. Pervaki in njih podrepniki so tako dolgo reklamirali, dokler število nemških glasov niso za toliko znižali, da so bili s svojimi volilci v ravnotežju, ali bolje: v večini.

Ko se je pri volitvi volilne komisije pokazalo, da sta si nasprotujoči stranki gledè števila glasov enaki, — namreč 29 proti 29 glasom, — sklenilo se je po daljši debati, da ima izvolitev odločiti žreb, vsled katerega so prišli v volilno komisijo gg. Rakusch, dr. Dečko in vitez Berks, toraj dva prvaka proti enemu naprednjaku. Da niso izvolili dr. Šerneca jim je najbrž veleval pregovor: "O d d v e h z l a v o l i s i m a n j š e !"

Ta komisija je jako pristransko ravnala v prid klerikalne stranke. Pooblastilo neke posestnice je namreč kot pravomočno spoznala, akoravno je isto bilo samo "podkrižano", brez legitimacije; nadalje je volil s klerikalci načelnik neke komune (zadruga), ki nikakor ni juridična oseba in se bi moralo toraj njegovo pooblastilo od vseh sopoestnikov (sodeležnikov) podpisati. Čisto drugače pa se je postopalo, ako se je šlo za kak glas naše stranke. Dr. Jabornegg je imel pravilno pooblastilo od Franca in Gete Orosel. Že pri volitvi volilne komisije je vladni zastopnik kazajé na pet sličnih slučajev razsodb najvišjega sodnega dvora priznal pravomočnost dotičnega pooblastila, kljub temu je dr. Dečko s pomočjo svojih pristašev to pooblastilo kot neveljavno spoznal ter tako svoji stranki k premoči pripomogel, kar je bilo za izid volitve odločilnega pomena. Gospod Rakusch je to protipostavno postopanje sicer očitno grajal, in ko je spredidel, da njegove besede ničesar ne izdajo, je naznanil, da v taki volilni komisiji ne more ostati, katera postavo krši in nepravilno ravna.

Temu koraku so sledili raznovrstni protipostavni čini. Volil se je tretji član volilne komisije vnovič in sicer se je glasovalo samo na klic, brez da bi se volilci potrebovali legitimirati; svoje legitimacije so namreč že pri prejšnji volitvi oddali. Na "tak način" je bil za tretjega člana volilne komisije izvoljen (s 29 glasovi) kanonik dr. Lavoslav Gregorec. Ta komisija nadaljevala je svoj posel brez da bi vnovič predsednika izvolila, kakor to postava terja. Nepostavnost je sledila na nepostavnost in tako ni čuda, da so zmagali pervaki, kateri itak nobenega sredstva ne zavržejo, najsí bode isto še tak ostudno in protipostavno. Pripomniti moramo tukaj, da so se volilni listeki devali naprej v tisto urno, v katerej so bili listeki, oddani pod prvo volilno komisijo; v volilni

sobi je vrhutega bilo mnogo takih oseb, ki volilne pravice sploh niso imeli; mnogo volicev je po oddaji svoje legitimacije in svojega glasu volilno sobo zapustilo in je toraj zamena bila lahko mogoča; tudi se taki ljudje dopolnilne volitve niso udeležili; od gospoda Rakuscha nikdo ni zahteval, da bi naj volilni zapisnik do slučaja Orosel podpisal in vendar se bi bilo moralo to zgoditi, ker to postava terjala.

Značilno je, da so baje nekateri slovenski juristi po volitvi sami priznali, da se je ista nepostavno vršila, toda ta zavest jih ni težila, kajti njih geslo se glasi: „Smoter ali namen posvečuje sredstva.“ Značilno pa je tudi, da je dr. Sernec na vprašanje nekakega volilca iz nasprotnega tabora, ali je onih 27 tisoč poneverjenih kron že plačanih ali ne, strahopetno oči povešil ter — molčal. Cesarski namestnik grof Clary je obljubil, da bode vse to volitev zadevajoče okolščine dal natančno preiskati ter vsakojake nedostatke na drobno nasledovati. No, videli bomo, ali bode dano besedo tudi držal.

Omeniti pa moramo tukaj tudi, da so določbe zakona o volitvah v okrajne zastope na Štajerskem jako pomanjkljive. Skrajni čas je, da se ta zadeva enkrat vzeme pretresovanje in da dobijo dotične določbe jasno lice in strogo določene in zarisane meje.

Politični shodi in ubogi kmet.

Nedavno se je vršil pri Sv. Antonu v Slov. gor. politični shod, na katerem sta poslanca dvorni svetovalec dr. Ploj in Roškar zbranim kmetom dokaj peska v oči nametala. Hvalila sta se, kolikor sta v soglasju s svojimi tovariši v državnem zboru že dosegla v prosep kmečkega stanu ter jim obetala, da se bode ta tudi v prihodnje po vseh svojih močeh poravnala za stiskane kmete. No, mi ne vemo kaj pooblaščenega o nju trudu, še manje pa o nju vspehu.

Dne 19. maja je razsajala po velikem delu Slov. gor. huda burja, kakoršne najstarejši ljudje ne pametajo. Debela toča v zvezi s strašanskim viharjem uničila je kmetu ves njegov letošnji pridelek v vinogradih, na njivah in poljih ter je tudi po sadnosilnih in gozdih mnogo škode napravila. Radovedni smo, ali se bodejo sedaj prikazali dotični širokoustneži, ki se bodo na shodih tako sladko govoriti in se hvaliti, da bode beli dan, da bi revnemu kmetu pravočasno pomagali v njegovi bedi in sili?! Upati tega skoraj ni, ker je na imenovanem shodu poslanec dr. Ploj rekel, da se Pesnica ne da regulirati, in vendar je to pravzaprav potrebno, kajti Pesnica je pri zadnji nevihti skoraj izstopila ter napravila obmejnimi posestnikom velikansko škodo. Da bi se ta rečica ne dala regulirati, to zamore trditi le tak človek, ki nima pojma o takih in enakih delih in ki se noče truditi toliko, kolikor to sicer zahtevajo dolžnosti poslanca do svojih volilcev.

Vsakteremu, ki le količkaj prebira časnike je znano, da slovenski poslanci s Čehi vred obstruirajo vsako onemogočijo vsako vspešno delovanje. Kmet, ko

bi ti prišel na Dunaj ter pogledal ob času zasedanja državnega zbora v tisto dvorano, v kateri se shajajo ali se bi imeli shajati državni poslanci, sveta jeza te bi prijela, ter prepričal se bi tamkaj, da naših poslancev sploh ni tam, ako pa že katerokrat tjakaj zablodijo, tedaj oni s svojimi bratskimi Čehi kričijo in razbijajo, da se o ničemer ne more resno in pošteno razpravljati in če bi bila zadeva za volilce še tako nujna, potrebna ali važna. Njihova samohvala nasproti svojim volilcem je prava hinavska komedija, ki ima le namen, kmeta sladko zaspančkati in premotiti. Znano je, da se je lani neki nemški poslanec z deželne zboru potegnil za reguliranje Pesnice, medtem, ko so slovenski poslanci — modro molčali.

Nedavno je prišel pošten starejši kmet k nekemu uglednemu gospodu ter mu pripovedoval o shodu pri Sv. Antonu. Pravil je, da je dr. Ploja le prav težko razumel v njegovi „dunajski“ slovenščini in da mu še tega ni verjel, kar ga je dobro razumel. Ko mu je dotični gospod na različna vprašanja še povedal, da služi gospod dvorni svetnik na leto 14 tisoč kron, se je ta kmetič močno zavzel in rekel, da toliko cela občina na leto ne pridela. Seveda, tak gospod ima lahko govoriti, ker ne pozna teženj in težav kmečkega ljudstva.

Kar je poslanec Roškar kvasil o nepravilni razdelitvi ameriških trt, to so bile same neslanosti, trditve polne lažij in obrekovanja. Dotično listino o razdelitvi trt pregledal je med drugimi v deželnem odboru tudi slovenski poslanec Jurtela, a ta ni imel ničesar pripomniti ali celo grajati, odobril jo je z drugimi vred. Ako kateremu poslancu kaj ni prav, oglasi se naj o pravem času na merodajnem mestu, nikakor pa ni značajno, ako reči zavija po svoje ter svoje volilce za norce ima. — Jezikovni prepiri v državnem ali v deželnem zboru, kmetu čisto nič ne hasnijo, temveč stanejo uboge davkoplačilce lepe tisočake, katere dobivajo poslanci za svojo nedostojno in brezvspešno ropotanje ali pohajkovanje. Ko bi slovenski poslanci ne delovali zoper vlado ter složno s svojimi nemškimi tovariši razpravljali in sklepali o zadevah, ki se tičejo vzboljšanja položaja kmečkega stanu, tedaj se bi dalo pač mnogokaj več doseči, kakor se v resnici doseže. — Gledé šolskih razmer bomo prilično kaj več spregovorili.

Govoril je na imenovanem shodu konečno tudi nebodigatreba, znani kaplan Gomilšak. Mož božji, ti slišiš v cerkev, ne pa na politični shod. Uradnikom, ki so plačani od države, je prepovedano se vtikati v politične strankarije, tembolj pa še smemo zahtevati to od človeka, ki nosi suktnjo katoliškega duhovnika. Čevljar, ostani pri svojem kopitu! Politični agitator še nikoli ni bil dober duhovnik. Mašnik, ki se kaže velikemu delu svojih vernikov kot nasprotnik ali celo sovražnik, izgubi zaupanje in spoštovanje, on nikoli ne bode dosegel tega, česar mu njegov poklic veli doseči — on postane nepotreben ud človeške družbe, na škodo je državi in pa tudi ugledu svojega stanu.